

Glass, Andrzej

Utworzenie Zespołu Historii Polskiej Techniki Lotniczej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 24/3, 722-723

1979

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

de France stwierdził, że "naukowa medycyna, której ma nauczać, nie istnieje". A potem przez resztę życia tworzył jej podwaliny.

Prof. Andrzej Trzebski przedstawił dawne i współczesne poglądy na koncepcję stałości środowiska wewnętrznego Claude Bernarda. W części historycznej uwypuklił to, co uczony francuski dostrzegł w nieskończonej różnorodności zjawisk życia zwierzęcego i roślinnego, z czego wywiódł uniwersalne prawidło dotyczące życia w ogóle. Wielkie odkrycie syntezy i odkładania glikogenu w wątrobie, obecność i rola nerwów naczyniowych, mechanizmów termoregulacji i wielu innych, były tylko elementami wielkiej całości. Największe osiągnięcie stanowiło stworzenie ogólnej metody naukowej w badaniach czynności żywego organizmu. Współczesny stan fizjologii weryfikuje ideę Claude Bernarda o czynnym podtrzymywaniu integralności i o regulacji, choć rozciąga się ją coraz bardziej w głąb struktury żywej materii.

Prof. Artur Czyżyk – w obszernym i ilustrowanym przezrociami referacie – omówił hormonalną regulację przemian glikogenu. Ukazał genezę tej dziedziny wiedzy, jej źródło tkwiące we wcześniejszych pracach Claude Bernarda.

Sesja naukowa zakończyła się wystąpieniem dra Andrzeja Wybieralskiego, który mówił o pierwszej transmisji nauki Bernarda na grunt polski. Dokonał jej profesor Feliks Nawrocki, wybitny fizjolog i wykładowca Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, który w pierwszym okresie swej kariery naukowej pracował w zakładzie Claude Bernarda. Po powrocie do kraju stał się nie tylko krzewicielem metody eksperymentalnej, ale także jej zdolnym i oryginalnym kontynuatorem.

W przerwie obrad zebrani obejrzelik ciekawą wystawę obejmującą dzieła, ikonografię i faksymile rękopisów Bernarda; wystawę tą zorganizowaną dzięki uprzejmości Ambasady Francuskiej w Warszawie.

Andrzej Wybieralski
(Warszawa)

UTWORZENIE ZESPOŁU HISTORII POLSKIEJ TECHNIKI LOTNICZEJ

Pierwsze posiedzenie Zespołu odbyło się 16 III 1978 r. Jego przewodniczącym został prof. J. Bukowski, sekretarzem – mgr A. Glass, a konsultantem – prof. E. Olszewski. Głównym celem Zespołu jest opracowanie syntezy rozwoju polskiej myśli technicznej w dziedzinie lotnictwa.

Dotychczas – na cotygodniowych zebraniach Zespołu – zanalizowano stan badań w zakresie historii polskiej techniki lotniczej, opracowano bibliografię i konspekt syntezy historii polskiej techniki lotniczej do końca II Wojny Światowej oraz przygotowano ankietę dla pracowników technicznych lotnictwa. Na początku maja 1978 r. Zespół rozpoczął rozsyłanie ankiet do osób, które przyczyniły się do rozwoju polskiej techniki lotniczej okresu międzywojennego, w celu zebrania materiałów biograficznych.

20 V 1978 r. odbyła się dyskusja nad projektem konspektu syntezy pt. *Polska technika lotnicza do końca II Wojny Światowej*. Na zebranie przybyło 37 (spośród 57 zaproszonych) służących pracowników lotnictwa lat międzywojennych, zaś 10 nadesłało materiały. Dyrektor Instytutu – prof. J. Miąso – stwierdził, że placówka przywiązuje ogromną wagę do zadania stojącego przed zespołem. Instytut chce pokazać polski dorobek techniczny w zakresie techniki lotniczej, w której mamy wiele chlubnych osiągnięć.

Prof. J. Bukowski przedstawił zakres prac zespołu. Nie będzie on wkraczać na pola działania innych dyscyplin (jak historia kultury materialnej, historia gospodarcza), a jedynie zająć się problemem rozwoju polskiej techniki lotniczej, a szczególnie ukazaniem jej mechanizmów, które doprowadziły do dużych osiągnięć w latach międzywojennych. Prof. J. Bukowski przedstawił koncepcję syntezy. Tom I ma ukazać w układzie chronologicznym warunki i etapy rozwoju; tom II rozwój techniki lotniczej w układzie rzeczowym, tj. konstrukcji płatowców, balonów, spadochronów, silników lotniczych, wyposażenia i osprzętu, eksploatacji

technicznej oraz instytucji związanych z rozwojem tych dziedzin; zaś tom III ma zawierać biografie wybitnych polskich naukowców, inżynierów i techników związanych z lotnictwem.

W dyskusji nad koncepcją przedstawioną przez prof. J. Bukowskiego mgr A. Glass – omawiając zagadnienia związane z I tomem – zwrócił uwagę na konieczność uwypuklenia roli programu w rozwoju techniki lotniczej. Omawiając koncepcję II tomu A. Glass podkreślił, że synteza nie ma zawierać katalogu wszystkich polskich konstrukcji lotniczych, gdyż takie opracowania już istnieją (są wydane, bądź znajdują się w przygotowaniu do druku). Chodzi natomiast o pokazanie oryginalnego wkładu polskiego. Przykładowo rozdział o konstrukcji płatowców mógłby mieć następujący schemat: a) rozwój techniczny płatowca na świecie – jako tło omówienia dorobku polskiego; b) rozwój polskich ośrodków twórczych, tj. biur konstrukcyjnych; c) rozwój poszczególnych rodzajów i rodzin płatowców w Polsce (szkolnych, sportowych, myśliwskich, rozpoznawczo-bombowych, bombowych, łącznikowo-obsługowych, pasażerskich, sanitarnych itd.) z pokazaniem oryginalnego dorobku polskiego oraz innowacji pochodzenia zagranicznego, d) rozwój metod technologii produkcji i systemów organizacji produkcji. W tomie III, chodzi nie tylko o faktograficzne biogramy, lecz również o krytyczne przedstawienie dorobku poszczególnych osób i ich zasług dla rozwoju polskiej techniki lotniczej.

A. Glass przedstawił również w dużym skrócie stan badań nad historią polskiej techniki lotniczej (uczestnicy zebrania otrzymali wykaz ważniejszych publikacji z tego zakresu).

W dyskusji nad problemami opracowania syntezy i jej konspektem wzięło udział 11 osób. M.in. W. Zaremba zaproponował uwzględnienie patentów lotniczych, W. Leja – placówki kontrolne "Veritas" i KCSP, J. Kubiowski – wkład organizacji Ligi Obrony Powietrznej Państwa i techniczne wyposażenie naziemne np. radiowe, L. Komuda – rozwój napędu odrzutowego i obsługę techniczną naziemną, J. Jasiuk – wykaz ośrodków produkcyjnych. Z. Winecki poinformował o hangarze lotniczym w Mielcu zaprojektowanym przez prof. S. Brylę. J. Bukowski wyjaśnił, iż przewidywane są dwa etapy pracy nad syntezą: najpierw zebranie opracowań materiałowych, a później dopiero zespołowe opracowanie właściwej syntezy. W dyskusji zgłoszono też informacje na temat materiałów źródłowych. J. Jasiuk zaproponował zwrócenie się do Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych o przeprowadzenie kwerend w państwowych zbiorach archiwalnych. Uczestnicy zgłosili również wiele adresów i nazwisk osób, które mają materiały dokumentalne.

Andrzej Glass.
(Warszawa)

Z ZAGRANICY

XXVI MIĘDZYNARODOWY KONGRES HISTORII MEDYCYNY (PLOWDIV 20-25 VIII 1978)

Międzynarodowe Towarzystwo Historii Medycyny zwyczajowo już zabiega o zorganizowanie co drugi rok międzynarodowych kongresów. W ostatnich kilkunastu latach przyjęła się praktyka, iż odbywają się one na zmianę, raz w krajach kapitalistycznych, a raz w krajach socjalistycznych; i tak w 1970 r. kongres obradował w Bukareszcie, w 1972 r. w Londynie, w 1974 r. w Budapeszcie, w 1976 w Quebec (Kanada), a w bieżącym roku w Plovdiv, jednym z najstarszych miast w Europie z bogatymi tradycjami kultury antycznej (Tracja).

Przygotowaniem Kongresu zajęł się Komitet Organizacyjny złożony z przedstawicieli Akademii Medycznej w Sofii, Unii Towarzystw Naukowych w Bułgarii, Unii Towarzystw Medycznych, Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia, organizacji Czerwonego Krzyża i Zjednoczonego Ośrodka Historii Bułgarii Akademii Nauk. Przewodniczącą Komitetu została prof. W. Pawłowa, wiceprzewodniczącymi – docentami N. Zaprianov, M. Apostolov i sekretarzem generalnym – doc. S. Israel.